

Rozdíly mezi žáky pomáhá vyrovnávat tvůrčí myšlení

25.11.2025 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Z nových analýz vycházejících z mezinárodního šetření PISA 2022 vyplývá, že socioekonomické zázemí žáků zůstává jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících jejich školní úspěch. Podpurným prvkem u znevýhodněných žáků může být rozvoj jejich kreativity a tvořivosti. Nad tím, jak podpořit české školy v rozvoji potenciálu žáků, debatovali odborníci 20. listopadu na MŠMT v rámci osmého odborného panelu IPS DATA. Během diskuse pak především přiblížili konkrétní kroky, díky nimž ministerstvo snižuje vzdělávací nerovnosti, nebo prezentovali příklady inspirativní praxe.

Klíčová zjištění

Analýzy ukazují, že žáci z rodin s nižším socioekonomickým statusem dosahují obecně nižších výsledků v gramotnostních testech, mají menší sebedůvěru a často jim chybí podpora ze strany rodiny. Významný vliv má také region, ve kterém žák vyrůstá. V některých krajích, například Ústeckém a Karlovarském, se školy potýkají s nedostatkem učitelů, nestabilitou týmů a nízkou atraktivitou učitelské profese. V Praze a Středočeském kraji se projevuje tlak způsobený migrací obyvatel a rostoucími nerovnostmi mezi školami.

Ministerstvo reaguje na tyto výzvy cílenými opatřeními, jejichž cílem je snížit vzdělávací nerovnosti. Patří mezi ně například indexové financování škol, které pomáhá znevýhodněným žákům a podporuje školy v náročných podmínkách.

Tvůrčí myšlení

Součástí šetření PISA 2022 byl také nový modul zaměřený na tvůrčí myšlení. Analýzy ukazují, že kreativita a tvořivost mohou pomoci vyrovnávat rozdíly mezi žáky. Žákům s nižším socioekonomickým statusem tak může například zvědavost či představivost pomoci kompenzovat dopady jejich nepříznivého rodinného prostředí a napomáhat jejich rozvoji napříč jednotlivými předměty.

Finanční gramotnost

Data PISA 2022 ukazují, že žáci z méně podnětného prostředí mají odlišné vzorce finančního chování. Více informací na toto téma naleznete v samostatné tiskové zprávě.

Podporu školám v této oblasti poskytuje nová platforma Národního pedagogického institutu, která nabízí praktické materiály, kurzy, podcasty i digitální nástroje zaměřené na rozvoj finanční gramotnosti.

Shrnutí odborného panelu, příklady inspirativní praxe, prezentace a videozáznam budou zveřejněny na portálu edu.gov.cz (v části „Odborné panely“). Pro více informací navštivte webovou stránku projektu IPS DATA, který realizuje MŠMT ve spolupráci s Českou školní inspekcí.

Realizace odborného panelu je financovaná z projektu „Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR“ (IPs Datová politika), reg. č. CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901.

<https://msmt.gov.cz/rozdily-mezi-zaky-pomaha-vyrovnavat-tvurci-mysleni>